

Félszáz fős lakosság szám

A csodateremtés alapja Keléden

„Keléd éled, életre kel Érted!” – lehetne ez is a település szlogenje, amelyre az elmúlt közel 10 év predesztinálja Vas megye egyik legkisebb falujának közösségét. Egy látszólag egyszerű elhatározásból – „Márpedig életben kell maradnunk!” – csodát művelt 54 ember, az 54 utolsó kelédi. Összefogtak, ráállították szülőfalujukat egy új útra, és lépésről lépésre mentették meg a feledésbe merüléstől. A közösségi kezdeményezések motorja Feiler Ferenc polgármester, a Magyar Arany Érdemkeresztel jutalmazott lokálpatrióta.

Éles Krisztina: *A legkedvesebb téma számodra szeretett szülőfalud, amelyről órákon át tudsz mesélni. Mitől olyan különleges Keléd?*

Feiler Ferenc: Valóban, a családom néha már óva inti beszélgetőpartnereimet, nehogy a település múltjáról kérdezzenek; de persze a tervekről még annál is szívesebben tudok beszámolni. Én inkább a tettek embere vagyok, de ha látom, hogy őszintén érdeklődik valaki, akkor szívesen megosztom mindazt az ismeretet, amelyet folyamatosan gyűjtök kicsiny falumról.

Keléd valamikor a mezőgazdasági tevékenység által virágzó

község volt. Persze a lakosság szám akkoriban sem érte el az ezret, de boldogok voltak az emberek, nem vágódtek el, megtalálták helyben a számításukat. Ez a jó példa vezérel engem is: szeressenek itt élni a kelédiek!

Keléd a Kemenesalja és a Marcal-medence találkozásánál elterülő Árpád-kori eredetű kisközség. A török kori pusztulásáig a köznemesi Kelédy család birtokolta. Csak a XVIII. században népesült be újra. A szentgyörgyi Horváth család ekkor kúriát emelt a faluban, amelyet ma Szent-Ivány kúriaként emlegetünk, s amely meghatározta szülőfalum újkori fejlődését. Az uradalom 1859-ben Krása Manóhoz került, aki jelentős beruházá-

sokat eszközölt, fellendült a gazdaság, modernizálódott a falu. 1865-ben gőzgépekkel felszerelt ecet- és szeszgyár létesült, távbeszélő kötötte össze a kúriát Jánosházával. 1915-ben lett Szent-Ivány Oszkár az új tulajdonos. A birtok virágzása továbbra sem maradt el: szeszfőzde, -finomító, rum-, és likőrgyár, áramfejlesztő, gőzmalom, gőzfűrésztelep, 10 holdas méhészet, a 17 holdas halastóban pontytenyésztés, valamint díszfácán-tenyésztés jelentett biztos megélhetést. Aztán jött az államosítás és különféle érdekek, s velük a hanyatlás.

É. K.: *Ez egészen 2010-ig tartott, amikor a megcsappant számú kelédi közösség rád bízta sorsát, s te nem ijedtél meg a súlytól. Keléd egykori és még nyomokban fellelhető értékeit számba vetted és életet leheltél beléjük.*

F. F.: A súlyt azóta sem egyedül viselem. A település legfőbb értéke a közös tervezésben, az együttgondolkodásban van. A megtisztelő állami elismerés sem kizárólag nekem szól, hanem rajtam keresztül minden kelédinek. A széthúzás nem megengedett, de elmondhatom, hogy ismeretlen fogalom is nálunk.

Az első lépés a múlt és a jelenkori adottságok feltérképezése volt,

az okok és a lehetőségek számbavevétele. Vas, Zala és Veszprém megye határán, eléggé távol minden nagyobb várostól, de épp a kellős közepén található Keléd, a megyeszékhelyek és a környező nagyobb városok elhelyezkedését sorra véve. Úgy a közúti közlekedés, mint a természeti kincsek vonatkozásában szerencsés a fekvésünk. Legalábbis én lehetőségként tekintek adottságainkra, bár más szemmel nézve a térképet úgy is tűnhet, hogy eldugottan, valahol a sarokban szomorodunk. Ez egyáltalán nem így van, mi innen nyújtózkodunk, és mindent igazán nagyban álmodunk.

Az itt élők mindig is agrártevékenységet folytattak, s a városi élet felértékelődése, az ipari és szolgáltató szektorban való viszonylag könnyebb elhelyezkedés hozta azt, hogy a fiatalok a városokban keresték boldogulásukat. Sok értelmiségit adott a mi falunk Magyarországnak, ők Budapesten járultak, járulnak hozzá nemzeti felemelkedésünkhöz munkájukkal.

Mire támaszkodhattunk tehát? Az itthon maradottak szakértelmére, a kelédi emberek szorgalmára, leleményességére és a jól művelhető földre.

É. K.: *Közösen kezdtek termelni a kelédiak először zöldségeket, aztán... hogy is volt tovább?*

F. F.: Kormányzati támogatással, a START munkaprogram beindításával egyre többféle zöldség termesztésébe fogtunk, munkát adva a helyieknek és a környékbeli kis falvak munkanélküli lakóinak. Minden reggel megy ma is a falubusz, és hozza a kertészetben vagy a savanyító üzemben dolgozókat. Bizony már zöldségfeldolgozóval, két kis üzettel, sőt 600 fás őshonos gyümölcsössel is bírunk. Tündérkertet tervezünk, 410 m²-re növeltük fóliasátrunkat, nemsokára jönnek a méhek, s terveim szerint a baromfik és a birkák sem maradnak el. Epevédő paprikánkat Buda-

pesten is ismerik, és gyógyászati célra is hasznosítják a hagymánkat.

É. K.: *A kelédiak összetartása jelenti a falu számára az energiát a felemelkedéshez. Legkevésbé a pénz a motiváló tényező. Egymásban leltek igazi kincsre a helyiek.*

F. F.: Együtt teremtünk, kézből kézbe adjuk a szerszámokat. Mindenki érez minden kapavágást. Rengeteget dolgozunk, mondhatnám éjjel-nappal, s mégis a munkaidő lejártával sem megyünk haza. Akkor építkezünk, szépítgetjük Kelédet. Nagyrészt önkéntes feladatvállalással épült a savanyító, a sportöltöző, szépült a faluközpont és a sportpálya környéke. Mindenki „elővette” eredeti szakmáját, és falazott, faragott, burkolt, festett, emelt, dobott, s elkapott. Remélem, nemsokára mindenki hozzáteszi, amihez ért a templomépítésnél is. Bizony, egy katolikusok lakta kistelepülés lakóinak szükségük van vallásuk, erőt adó hitük méltó megéléséhez. Ma még a központi – a hivatalnak, helyi termék boltoknak, közösségi színtérnek is helyet adó – épületben kialakított kápolnába járnak imádkozni a hívek, de a közeljövőben a templom is felkerül a képeslapokra.

É. K.: *Amikor éppen nem építkeznek, hogyan lélegzik együtt a kelédi nagycsalád?*

F. F.: Hiszem, hogy egy település fennmaradásának és pulzálásának alapja a jó közösség, hogy mindenki hasznosnak érezze magát, hogy mindenki átélhesse az alkotás örömét, hogy mindenki ráleljen a számára kedves időtöltésre.

A közösségben eltöltött minőségi idő inspiráló tud lenni a szellemi kibontakozásra. Kocsma működtetését soha nem pártoltam, de persze ki kell engedni néha a gőzt. Erre kiváló megoldás a sport. Keléd a legkisebb falu, amely megyei bajnokságba juttatott futballcsapatot. A csapatjáték, a felkészülés, a sikerek és kudarcok közös megélése mind-mind hozzájárul az összekovácsolódáshoz. A focicsapat állandó tiszteletbeli tagja Erdélyi János Balázs Béla-díjas dokumentumfilm-készítő, akit bizony megihletett már a mi falunk is. Hálánkat egy díszpolgári cím adományozásával fejeztük ki.

É. K.: *Akkor az itt élő embert középpontba állító film által el is érkeztünk a közművelődéshez. Hogyan élük meg a kelédiak közösségi létüket?*

F. F.: Bizony el kellett telni öt-hat évnek az építkezés kezdete óta, amire időt, energiát tudtam fordítani a szívemhez oly közel álló kultúrára, közösségi művelődésre. Nagy szerencsénk, hogy aki egyszer

A kelédi kis kápolna

A Vérkő Színpad próbáján és előadásán

Kelédén jár, beleszeret, támogatni, biztatni akarja az itt élőket. Így kerültünk kapcsolatba a Nemzeti Művelődési Intézettel is. A 2015-ös Kapunyitogató program sorsfordító volt, hiszen életre kelt a közösségi termünk. A bemutatkozó amatőr művészeti közösségek és kézművesek elhúzták a mézesmadzagot, és onnantól már egyre erősödött az igény a faluban a kulturális programok, és az ilyen jellegű közös alkotás iránt is. Ettől kezdve elkezdtük kutatni értékeinket, szellemi örökségünket. Falunapokat szerveztünk a falu apraját-nagyját bevonva. A hosszú téli estéket filmbemutatók, ismeretterjesztő előadások rövidítették; a napi munkát egyre több anekdota színesítette. Szeretnénk a falu történetét bemutató könyvet is kiadni a közeljövőben.

É. K.: 2019-ben újabb fordulópontra következett be a kelédi közösség életében: csatlakoztak a Pajtaszínház programsorozathoz.

Hogyan élték ezt meg az amatőr színjátszók és családtagjaik?

F. F.: Számomra hihetetlen csoda volt, amit a fiatalok véghez vittek. Boldog voltam, amikor értesültem a lehetőségről, hiszen volt nálunk hagyománya a színjátszásnak. Évtizedekkel ezelőtt népszínműveket állítottunk színpadra, a közös játék máig tartó hatást gyakorolt sokunk életére. Én például annyira megszerettem a színjátszást, hogy rendezőasszisztensnek is tanultam, s talán ezért is tudom a kelédi hétköznapokat olyan vehe-

mensen, sőt, sokszor bizony kreatívan rendezgetni.

A Pajtaszínház program lehetőséget jelentett a legfiatalabb generációk számára, hogy átéljék mindazt, amit anno mi. Izgatottan és egyre nagyobb figyelemmel várták a színészmestert a csoporttagok. Különösen tetszett, hogy a falu történetét dolgozták fel a darabban, aztán szó nélkül jöttek a családtagok, barátok, hogy hozzátegyenek a meséhez, a díszletet szépítsék, vagy megépítsék az olyannyira hiányolt színpadot a „nagy” teremben.

É. K.: És ha már színpad! Feiler Ferenc ezt az álmod is továbbálmodta.

F. F.: Így van! A Vérkő Színpad ma is él, próbál, utánpótlást generál. Kötelességem támogatni őket. Régi tervem talált befogadókra bennük és a helyiekben, amikor elkezdtük építeni szabadtéri színpadunkat, amelyet fedett színpaddá szeretnénk varázsolni, igazi szabadtéri közösségi teret létrehozva a sportpálya mellett. Ezután lehetőség lesz például művészeti táborok szervezésére is, de a képzelet határtalan.

É. K.: A kelédiek energiája pedig fogyhatatlan. A közösség gazdasági állapot teremtett a szellemi kibontakozáshoz, az amatőr művészeti közösség hat a helyi társadalomra, és az állandó körforgás eredményeként egyszer – nem is oly sokára – közel, s távol hallani lehet majd egy újabb csodáról, amit a ma már közel 100 kelédi teremt.

FEILER FERENC 1956-ban született, a celdömölki Berzsényi Dániel Gimnáziumban érettségizett. Az 1976 óta házas, végtelenül szerény családapa 6 gyermekét és 12 unokáját neveli a szülőföld értékei gyarapításának kötelességére. Az újdonságok iránt érdeklődő előjáró szívéhez legközelebb a mezőgazdasági tevékenység, kertészkedés, a futball és a helytörténeti kutatás áll. 2010 óta Keléd község polgármestere. Tevékenységét 2018-ban Magyar Arany Érdemkereszttel ismerték el.

ÉLES KRISZTINA 2002-ben a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskolán művelődésszervező szakon végzett PR-menedzser és nonprofit menedzser képzéssel. Ezt követően 2006-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán művelődésszervezésből egyetemi oklevelet is szerzett. A tanakajdi Petőfi Sándor Művelődési Ház vezetője, majd a Régiógazdaság és a Helyi Érték magazinok főszerkesztője volt. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatóságának vezetője, kulturális szakértő.